

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำของภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาแบบของภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า 1) นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง 3) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ คณะผู้บริหารและหัวหน้าส่วนงาน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามรายชื่อของหน่วยงาน ดังนี้ เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลหนองสองห้อง เทศบาลตำบลเวียงคุก เทศบาลตำบลโพธิ์ชัย เทศบาลตำบลหาดคำ เทศบาลตำบลวัดธาตุ เทศบาลตำบลบ้านเดื่อ เทศบาลตำบลกวนวัน เทศบาลตำบลปะโค อบต. ค่ายบกหวาน อบต. หินโงม อบต. หนองกอมเกาะ อบต. สีกาย อบต. พระธาตุบังพวน อบต. เมืองหมี่ และอบต. โพนสว่าง การกำหนดขอบเขตของประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนประชากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะให้ข้อมูล เป็นแบบเจาะจงและเลือกสุ่ม ซึ่งจะเลือกเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ๆ ละ 10 คน รวมจำนวนประชากร 160 คน จำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มประชากรที่เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

1.1 นายก	จำนวนแห่งละ	1	คน
1.2 รองนายก	จำนวนแห่งละ	1	คน
1.3 เลขานุการนายก	จำนวนแห่งละ	1	คน
1.4 ประธานสภา	จำนวนแห่งละ	1	คน
1.5 เลขานุการสภา	จำนวนแห่งละ	1	คน

1.6 ปลัด อปท.	จำนวนแห่งละ	1	คน
2. กลุ่มประชากรที่เลือกแบบวิธีการสุ่ม ประกอบด้วย			
2.1 ตัวแทนกรรมการสภา	เลือกมา	1	คน
2.2 ตัวแทนหัวหน้าส่วนราชการ	เลือกมา	3	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและตัวแทน ซึ่งเป็นแบบสอบถามรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแบบของภาวะผู้นำของนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานตามหลักหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นชนิดปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบสมมุติฐานใช้ การทดสอบด้วยสถิติ (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ ผลการวิจัยเป็นดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 จำแนกโดยตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่ข้าราชการการเมือง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา ข้าราชการประจำ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และสุดท้าย พนักงานราชการ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25

1.2 จำแนกโดยระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมา ปริญญาโท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 ถัดมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.38 และระดับอนุปริญญา / ปวส. จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 สุดท้าย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.63

1.3 จำแนกโดยอายุ พบว่า จำแนกโดยอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ 31-40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ซึ่งอายุเท่ากับ บุคคล อายุ มากกว่า 50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.50 รองลงมา อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

2. แบบของภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองหนองคาย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.90$) ผู้นำแบบตามสายหรือแบบเสรี ($\bar{X} = 3.00$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 2.13$)

3. ระดับการบริหารงานตามหลักหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูง และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.64$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.05$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.03$) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.02$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.00$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.94$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับด้านการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ ($r = -.324^{**}$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($r = -.248^{**}$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($r = -.230^{**}$) ด้านหลักคุณธรรม ($r = -.241^{**}$) ด้านหลักความโปร่งใส ($r = -.198^{*}$) ด้านหลักนิติธรรม ($r = -.180^{*}$)

4.2 ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงบวกการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม ($r = .628^{**}$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($r = .611^{**}$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($r = .604^{**}$) ด้านหลักนิติธรรม ($r = .594^{**}$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($r = .584^{**}$) ด้านหลักความโปร่งใส ($r = .577^{**}$)

4.3 ภาวะผู้นำแบบตามสายหรือแบบเสรีไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย

ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยรวมเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ สอดคล้องกับสคูลลี (Scully, 1998 : Unpaged ; อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2542 : 41 - 42) ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยและระดับพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 115 ประเทศ ตั้งแต่ปี 1960 - 1980 พบว่า ประเทศที่มีลักษณะเปิดทางการเมืองสูงหรือมีความเป็นประชาธิปไตยมาก

การที่ผลการวิจัย นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย อาจเป็นเพราะ

1. นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่านายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิด โอกาสให้บุคลากรสามารถร่วมกันทำงาน ได้ดีในขณะเดียวกัน หรือการทำงานเป็นทีม นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบด้วยเสมอ
2. นโยบายการบริหารงานของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการแสดงความคิดเห็นร่วมกันหรือการประชุมร่วมกับสมาชิกและรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนเพราะ คณะผู้บริหารส่วนมาจากกาเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
3. นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ทำไปตามอำเภอใจหรือตามความพอใจส่วนตัวของตนเองและเปิด โอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมวินิจฉัยในการแบ่งงานกันปฏิบัติเนวการบริหารงานนั้นแล้วแต่กำหนดขึ้นจากบุคลากรทุกคนร่วมกันทุกคนจนเป็นที่พอใจและ จะบริหารงานตามความเห็นของบุคลากรเป็น

สมมุติฐานที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับสูง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ศศิวิมล ธรรมเกสร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

การที่ผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะว่า

1. ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้กับประชาชน และสามารถดำเนินงานให้เห็นเป็นรูปธรรมได้จากหลาย ๆ โครงการซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ อีกทั้งยังแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนได้ทันเวลาที่ ประกอบกับผู้บริหารส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูง และมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับประชาชน ดังนั้น ย่อมเห็นปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ได้อย่างลึกซึ้ง

2. พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังปฏิบัติหน้าที่เอื้ออำนวยประโยชน์สุขให้เกิดกับประชาชน โดยร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นทีม เพื่อให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ทำงานด้วยความเต็มใจ อีกทั้งยังสามารถตอบสนองนโยบายของฝ่ายบริหารได้อย่างเข้าใจ หรือสามารถแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างทันเวลาที่

3. วัสดุอุปกรณ์ ที่เพียงพอ และเหมาะสมในการดำเนินงาน และการจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ มีการประมวลอย่างเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประมวล โดยดูได้จากข้อมูลข่าวสารราชการที่เปิดเผยไว้หน้าสำนักงานหรือส่งไปให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่สำคัญฝ่ายบริหาร และพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกเมื่อประชาชนเข้าไปใช้บริการในขณะนั้น ได้อย่างคุ้มค่า

4. งบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังใช้จ่ายงบประมาณในโครงการต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่า จะเห็นได้จากโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินงานอยู่ในขณะนี้เห็นเป็นรูปธรรมหลาย ๆ โครงการ เช่น โครงการสร้างสวนสาธารณะ โครงการสร้างถนนคอนกรีต เป็นต้น โดยได้รับงบประมาณจากรัฐบาลจัดสรรมาให้ และงบประมาณจากภาษีของประชาชน อีกทั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้บริหารงบประมาณเหล่านั้นให้เกิดความ

คุ่มค่า ประหยัด และประสิทธิภาพ ตามโครงการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สมมุติฐานที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

พบว่า ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ภาควิชา นิยมวิทยพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคังบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า

ด้านคุณธรรม พบว่า คณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องทุจริตและให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรมาภิบาล

ด้านความโปร่งใส พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคังบังได้จัดให้มีกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในหลายรูปแบบ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามาศึกษาและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคังบัง

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ในหลายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในตำบลคังบัง องค์การบริหารส่วนตำบล จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนรวมในการวางแผนดำเนินงานและตรวจสอบ ดังที่พบในกิจกรรมประชุม การวางแผนพัฒนาตำบล 5 ปี หรือวางแผนพัฒนาตำบลประจำปี รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านความรับผิดชอบพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อการประชุม โดยไม่ขาดการประชุมบ่อยครั้ง แต่ก็ยังมีบรรยากาศในการประชุมที่มีการแสดงความคิดเห็นหรือการซักถามยังไม่ทั่วถึงและองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนามากกว่าร้อยละ 70 องค์การบริหารส่วนตำบลคังบังให้ความสำคัญกับประชาชนที่มาใช้บริการเป็นอันดับแรก

ด้านความคุ้มค่า พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคังบัง ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างได้ต่ำกว่าราคากลางที่ตั้งไว้ และได้จัดให้มีการตรวจการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยมีหลายฝ่ายเป็นผู้ตรวจสอบ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการใช้งบประมาณได้

ตลอดเวลา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลในเรื่องเทคนิควิธีการต่างๆ ก่อนข้างน้อย

การที่ผลการวิจัย ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยของนายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบนี้เวลาจะดำรงตำแหน่งผู้นำมิใช่ทำไปตามอำเภอใจหรือตามความพอใจส่วนตัวของตนเองและเมื่อมีงานใดผู้นำประเภทนี้จะเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบด้วยเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำมอบอำนาจเต็มและเสรีภาพแก่บุคลากรอย่างกว้างขวางและเท่าเทียมกัน ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิสระเต็มที่ในการทำงาน นอกจากนี้ผู้นำยังเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถร่วมกันทำงานได้ดีในขณะเดียวกันได้ ไม่ขัดขวางหากมีใครเสนออะไรมา แต่จะคอยพิจารณาข้อเสนอแนะและพร้อมจะปฏิบัติตามหากข้อเสนอแนะนั้นเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมถึงร่วมรับผิดชอบด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้การส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการดำเนินงานขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของหลักนิติธรรม และเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

1.2 จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับสูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรริบเร่งส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้ดีขึ้นกว่าเดิม

1.3 การศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำของนายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นกับผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายอยู่ในระดับภาวะผู้นำสูงมาก และ เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ยังเป็นภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยยังมีความสัมพันธ์ กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อค้นหารูปแบบที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับการวิจัยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะสามารถพัฒนาการบริหารงานและการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY